

Deborah Levy (suom. Sari Karhulahti): Kuumaa maitoa

[AM/31 ADMIN](#)

Medusan jättämät jäljet – SARA SAVOLAINEN

Hän oli tehnyt minusta sen hirviön, jona piti itseään. (263)

Brittiläisen kirjailijan Deborah Levyn romaani *Kuumaa maitoa* on surrealistinen romaani 25-vuotiaasta Sofiasta, joka on lähtenyt äitinsä Rosen kanssa Espanjan Almeriaan hoitamaan äidin mystistä sairautta. Rosen jaloissa ei ole tuntoa ja täten hänellä on useimpina päivinä vaikeuksia kävellä. Lääkärit Iso-Britanniassa eivät ole löytäneet syytä sairaudelle, ja tohtori Gómezin vastaanotto Espanjassa alkaa olemaan Sofian ja Rosen viimeinen vaihtoehto.

Sofian ollessa lapsi hänen kreikkalainen isänsä Christos jätti hänet ja Rosen ja muutti takaisin Kreikkaan.

Sofia on siis elänyt lähinnä Rosen kanssa kahdestaan ja jo monien vuosien ajan hoitanut tätä. Hän on sulautunut osaksi äitiään toimiessaan tämän jalkoina: ”Aivan, me nilkutamme yhdessä. Olen

kahdenkymmenenviiden ja onnun yhdessä äitini kanssa, jotta astelemme tasatahtia. Minun jalkani ovat hänen jalkansa.” (26)

Sofia eläekin romaanin alussa välitilassa: hän on jumiutunut hoitamaan äitiään, jättänyt tästä syystä antropologian tohtoriopinnot kesken, työskentelee kahvilassa, jonka yläkerrassa asuu arkipäivät ja viikonloput äitinsä luona. Sofia tuntee äitinsä olevan riippuvainen hänestä, mutta muut heidän ympärillään pohtivat, voisiko Sofiakin olla yhtälailla riippuvainen Rosesta:

’– – Ehkä teistä tuntuu siltä kuin luopuisitte itsekkin lääkityksestä. Käytätte äitiänne kilpenä, joka suojelee teitä niin, ettei teidän tarvitse tavoitella hyvää elämää. Lääkkeiden käyttö on rituaali, johon kumpikaan teistä ei minun ansiostani joudu enää osallistumaan. Huomatkaa, että teidän täytyy keksiä uusi rituaali.’ (167)

Espanjassa Sofia alkaa vihdoinkin tutustua itseensä ja irrottautumaan äidistään. Matkan aikana Sofia tutustuu kaupungissa oleskeleviin ihmisiin. Hän rakastuu saksalaiseen Ingridiin ja ottaa rannan ensiapukojulla työskentelevän Juanin rakastajakseen. Heidän kauttaan Sofia alkaa tutustumaan omaan seksuaalisuuteensa. Romaani alkaa lainauksella Hélène Cixousin kirjasta *Medusan nauru ja muita ironisia kirjoituksia*: ”On sinun tehtäväsi murtaa ikaikainen kiertokulku”. Cixous käsittelee kirjassaan muun muassa naisen oman ruumiin haltuunottoa ja juuri tätä Sofia tekee Espanjassa. Sofia irrottautuu äitinsä ruumiista ja ottaa omansa haltuun seksuaalisuuden kautta. Lopulta Sofia kykenee saamaan jalkansa takaisin itselleen. Kävelin pois huumautuneena. Olin saanut jotain aikaan. Vapisin ja oivalsin, että olin piileskellyt liian kauan, piileskellyt ruumiissani, ihoni sisällä. Sana antropologia tulee kreikasta: siinä yhdistyvät *anthropos*, ihminen ja *logia*, oppi jostakin. Antropologia tutkii ihmiskuntaa sen miljoonien vuosien takaisesta synnystä tähän päivään, mutta minä en ole kovinkaan hyvä tutkimaan itseäni. – – Äkkiä suudelma oli parasta, mitä minulle oli tapahtunut. Muistin kaikkein selvimmin sen, miten Ingrid oli puristanut meduusan polttamaa olkavarttani. (64–65)

Romaanissa leikitellään *Medusan* ja meduusojen kytköksellä. Uimarannalla, jossa Sofia käy, varoitetaan meressä olevista meduusoista keltaisella lipulla, jossa on *Medusan* pää. Sofia ei huomaa useinkaan lippua ja tästä syystä meduusat polttavat jatkuvasti Sofiaa tämän uudessa meressä. Polttojäljistä jäävät viirut Sofian kehossa ovat hänelle osa oman ruumiin haltuunoton prosessia:

Ruoan jälkeen uimme alasti lämpimässä yössä, ja Juan suuteli kaikkia polttamiani, jokaista viirua ja rakkulaa, kunnes minua harmitti, ettei niitä ollut enempää. Polttavat meduusat olivat herättäneet minussa halun. Juan oli minun rakastajani, ja minä olin hänen valloittajansa. Saatoin sanoa valehtelematta, että olin hyvin rohkea. (132)

Meduusat ovat tehneet Sofiasta hirviön, Medusan, joka hallitseekin oman ruumiinsa valtaa eikä alistu muiden tahdolle. Hänestä tulee nainen, joka on sinut seksuaalisuutensa kanssa, ja joka tekee mitä tahtoo:

”Katseemme kohtasivat, ja tuijotin Juania kuin minulla olisi kaikki se valta, jonka toisen rakkaus antaa.”
(131)

Alkuun Sofiaa pelottaa oma muutoksensa, varsinkin kun hänen toinen rakastajansa Ingrid kutsuu häntä jatkuvasti hirviöksi. Lopulta Sofia hyväksyy olevan toisten silmissä hirviö ja alkaa elää kuten itse tahtoo. Hän päättää jatkaa kesken jääneitä tohtoriopintojaan ja hakee opiskelemaan Yhdysvaltoihin. Lopulta Medusakin on väärin ymmärretty, kun rangaistus Poseidonin toimista kohdistuukin häneen. Hirviömyömyydellä Sofia ottaa lopulta ruumiinsa omaan haltuunsa.

Levy on Johannesburgissa syntynyt brittiläinen kirjailija, joka on julkaissut laajasti kirjallisuutta, niin romaaneja kuin näytelmiäkin. Suomeksi häneltä on aiemmin julkaistu muun muassa *Uiden kotiin* ja omaelämäkerrallinen trilogia: *Mitä en halua tietää*, *Elämisen hinta* ja *Omistuskirjoituksia*. Trilogia on nostanut hänen suosiotaan Suomessa. Booker-palkittu *Kuumaa maitoa* on alun perin julkaistu 2015, joten onkin ollut aika saada se suomeksikin. Karhulahti on suomentanut sujuvasti Levyn kirjan ja tekstiä on vaivatonta lukea.

Deborah Levy: *Kuumaa maitoa* (Hot Milk) Suom. Sari Karhulahti. Kustantamo S&S 2023, 319 s.

Sara Savolainen on kirjallisuuden maisteri Jyväskylän yliopistosta.